

BURMISTRZ
BRZEŚCIA KUJAWSKIEGO
pl. Władysława Łokietka 1
Brześć Kujawski

B.0053.2.2024

Brześć Kujawski, dn. 04.04.2024 r.

Rada Miejska
w Brześciu Kujawskim

Na podstawie art. 179 ust.1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.) przedkładam sprawozdanie z realizacji zadania z zakresu wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej za rok 2023.

BURMISTRZ
[Signature]
mgr Tomasz Chymkowski

Brześć Kujawski, dnia 28.03.2024r.

BOPS.071. 33.2024

RPW/5255/2024 P
Data: 2024-04-04 BK

OR-25
Cent 1

Burmistrz

Brześcia Kujawskiego

Pan Tomasz Chymkowski

Dyrektor Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim przekazuje **Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej za rok 2023 oraz potrzeby związane z realizacją zadania.**

Z up. BURMISTRZA
Brześcia Kujawskiego
mgr Jolanta Jaranowska
Dyrektor
Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

BRZESKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W
BRZEŚCIU KUJAWSKIM

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ
Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ
ZA ROK 2023**

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art.179 ust.1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej / tj. Dz. U z 2024 r., poz. 177 ze zm./, który zobowiązuje Wójta do złożenia Radzie Gminy rocznego sprawozdania z realizacji zadań do dnia 31 marca każdego roku.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązująca od 1 stycznia 2012r. reguluje w sposób kompleksowy zasady wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Jej regulacje skupiają się na rodzinie i dziecku przez uznanie, iż skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Założeniem podstawowym ustawy jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, jeśli ma ona trudności w wypełnianiu swoich funkcji, wsparcie działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Chodzi o zapewnienie pomocy, która wyeliminuje groźbę zabrania dziecka rodzinie lub, w szczególnych sytuacjach, szybki powrót do rodziny po okresowym pobycie poza nią. Kierując się tą ideą, w przepisach ustawy duży nacisk położono na działania profilaktyczne, pomagające rodzinie w prawidłowym funkcjonowaniu i zapobiegające powstawaniu patologii. Profilaktyka rodzinna będzie realizowana przede wszystkim przez gminne instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny. Pomoc ma być skierowana głównie do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem.

Uregulowania prawne w/w ustawy mają za zadanie zapewnić efektywne sposoby wspierania rodziny w wychowaniu dzieci poprzez zapewnienie im pobytu w placówkach wsparcia dziennego (np. świetlicach, klubach środowiskowych, ogniskach wychowawczych). Te placówki mają organizować dzieciom czas wolny i pomagać w nauce, przy stałej współpracy z rodzicami. Istotne znaczenie ma także praca z rodziną, która decyduje o psychicznym i intelektualnym rozwoju dziecka, o jego poczuciu własnej wartości i bezpieczeństwie emocjonalnym. Praca ta powinna być prowadzona m.in. w formie wsparcia Asystenta rodziny, specjalistycznego poradnictwa, mediacji, terapii rodzinnej, treningu umiejętności wychowawczych i terapeutycznych dla rodziców.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej.

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych przez;
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 pomoc rodziny wspierającej ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 zadania ministra właściwego do spraw rodziny ust.3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zgodnie z art. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:
 - a) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
 - b) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
 - c) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
 - d) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
 - e) pomocy w integracji rodziny;
 - f) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
 - g) dążeniu do reintegracji rodziny

2. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- a) pracy z rodziną;
- b) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka

3. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródłem wsparcia zewnętrznego.

Do realizacji zadania w zakresie wspierania rodzin wyznaczony został w Gminie Brześć Kujawski Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim. Rada Miejska w Brześciu Kujawskim przyjęła Program Wspierania rodziny na lata 2021-2023.

Głównym celem tego programu było stworzenie systemu pomocy w rodzinie poprzez podejmowanie działań mających na celu zapewnienie wsparcia rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji. Oczekiwanym efektem realizacji Programu było między innymi polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, stworzenie nieskutecznego wsparcia tak, aby przywrócić rodzinom zdolność do pełnienia funkcji opiekuńczo -wychowawczych.

W 2023r. Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnił następujące wsparcie:

W swojej codziennej pracy pracownicy Ośrodka kładą nacisk na rozpoznawanie i szybką interwencję w rodzinach zagrożonych kryzysem, współpracują w tym zakresie za szkołami , kuratorami sądowymi, Policją , Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członkami Zespołu Interdyscyplinarnego, pracownikami Służby Zdrowia, Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną , Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Działania realizowane przez podmioty na rzecz dziecka i rodziny:

L.p	Nazwa instytucji i innych podmiotów	Rodzaj działań
1.	Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej	- pomoc pracowników socjalnych poprzez pracę socjalną, zawarcie kontraktu socjalnego, wsparcia asystenta rodziny, zapewnienie poradnictwa specjalistycznego – prawne, psychologiczne,- udzielenie świadczeń z pomocy społecznej – pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach,- udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny zaangażowanych w prace z rodziną w szkoleniach celem doskonalenia umiejętności pracy z rodziną,- stała współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

2.	Punkt Informacyjny - Konsultacyjny dla osób uzależnionych , ich rodzin oraz ofiar przemocy w Brześciu Kujawskim	- wsparcie psychologiczne, psycholog, terapeuta uzależnień, specjalistyczne poradnictwo, profilaktyka i przeciwdziałania problemom alkoholowym.
3.	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	- prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4.	Gmina Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- podejmowanie działań profilaktycznych na rzecz rodzin.
5.	NZOZ	-prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
6.	Szkoły	- działalność edukacyjno – wychowawcza,- wsparcie pedagoga szkolnego , wychowawców.
7.	Policja	- zakładanie „Niebieskich Kart”, współpraca z pracownikami BOPS - monitoring środowisk dysfunkcyjnych.
8.	Sąd	- prowadzenie działań w związku ze zgłoszeniem przez BOPS i policję w celu przyznania rodzinie kuratora, asystenta rodzinie i innych form.

W roku 2023 jedną z form wspierania rodziny w Gminie Brześć Kujawski była praca Asystenta Rodziny.

W przypadku, gdy Ośrodek otrzymywał informacje o rodzinie przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej pracownik socjalny monitorował środowisko, dokonywał analizy sytuacji i w razie konieczności występował z wnioskiem do dyrektora BOPS o przydzielenie wsparcia w formie asystenta rodziny. Dyrektor Ośrodka, jeśli uznał iż zagrożone mogło być dobro dziecka przydzielał wsparcie w tym zakresie. Należy jednak zaznaczyć, iż rodzina nie miała obowiązku podejmowania współpracy z asystentem. Jednak w sytuacjach szczególnie trudnych zawiadomił Sąd, który zobowiązywał rodziny do współpracy.

W roku 2023 z usług asystenta korzystało ogółem 20 rodzin a w 8 przypadkach były one zobowiązane przez Sąd do współpracy.

Zaznaczyć należy, że rodziny zagrożone kryzysem są stale monitorowane nie tylko przez asystenta ale pracownika socjalnego, pedagogów szkolnych, inne instytucje a w razie konieczności także przez Policję i kuratorów sądowych.

Dane dotyczące rodzin korzystających ze wsparcia asystenta w 2023r.

Liczba rodzin	20
w tym : liczba dzieci	47
Liczba rodzin niepełnych	12
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy	8
Liczba rodzin korzystających z wsparcia psychologa , psychiatry, terapeutę do spraw uzależnień i przemocy	7
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	3
Liczba rodzin u których zakończono współpracę (zmiana miejsca zamieszkania, brak zgody na dalszą współpracę brak efektów, osiągnięte cele)	6
Liczba rodzin w których dzieci zostały umieszczone w placówce	0
w tym dzieci	0
Liczba rodzin objętych wsparciem finansowym BOPS	11
w tym z pomocy żywnościowej - Bank Żywności	9

Główne problemy, z jakimi borykały się rodziny objęte opieką i wsparciem asystenta rodziny to:

- niskie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, zaburzone relacje na linii rodzic- dziecko, niewłaściwe pełnienie funkcji opiekuńczo – wychowawczej problemy z nadużywaniem alkoholu, narkotyków, trudne warunki mieszkaniowe, problemy szkolne,
- niskie umiejętności w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczej i prowadzenia gospodarstwa domowego z uwagi na występujące bezrobocie jednego z rodziców, problemy zdrowotne,
- niskie umiejętności opiekuńczo – wychowawcze i prowadzenia gospodarstw domowego, konflikty w rodzinie mające wpływ na członków rodziny, zaburzone relacje na linii rodzic- dziecko, nadmierne korzystanie z komputera i telefonu przez dzieci, brak stałego zatrudnienia,
- trudna sytuacja zdrowotna mająca wpływ na bezradność opiekuńczo- wychowawczą i prowadzenia gospodarstwa domowego, brak własnego miejsca zamieszkania.
- niewłaściwe pełnienie funkcji opiekuńczo – wychowawczej, problemy z nadużywaniem alkoholu, problemy zdrowotne.

Wsparcie Asystenta rodzinnego obejmowało między innymi:

- podniesienie kompetencji opiekuńczo- wychowawczych rodziców;
- podjęcie przez rodziców odpowiedzialności za rodzinę, wzbudzenie poczucia troski o dzieci;
- nabycie umiejętności organizacji czasu wolnego dzieci;
- udzielenie pomocy w wypełnianiu dokumentacji oraz realizacji spraw urzędowych;
- zmianę postawy wobec aktywności zawodowej, rejestracja w Powiatowym Urzędzie Pracy, aktywne poszukiwanie zatrudnienia;
- racjonalne gospodarowanie budżetem domowym, płatności finansowe;
- zmniejszenie zadłużeń rodziny, podjęcie zobowiązania spłaty bieżących rachunków;
- regularne korzystanie z opieki medycznej przez rodzinę, zalecanych konsultacji medycznych, rehabilitacji;
- podjęcie kontynuacji leczenia psychologicznego, psychiatrycznego;
- poprawę warunków mieszkaniowych, mobilizowanie do wykonania remontów mieszkań;
- motywowanie do utrzymania abstynencji;
- utrzymanie regularnego kontaktu ze środowiskiem szkolnym dzieci, podejmowanie prób rozwiązania problemów wychowawczych;
- poprawa jakości w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, utrzymanie czystości w pomieszczeniach;
- poprawa nawyków higienicznych rodziny.

Asystent rodziny nie działał samodzielnie , współpracował z placówkami oświatowymi , podmiotami o osobami specjalizującymi się w dziedzinach na rzecz dzieci i rodziny.

Ponadto rodziny mogły skorzystać w gminie z bezpłatnego wsparcia w zakresie :

- porady prawnej (3 x w miesiącu),
- porady psychologicznej (3 x w miesiącu),
- porady terapeuty ds. uzależnień i przemocy (3 x w miesiącu).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku bezpłatnie udzielało także wsparcia: psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, (1 raz w tygodniu) ponadto organizowały programy, warsztaty wspierające rodzinę.

Asystent rodziny prowadzi szczegółową dokumentację dotyczącą pracy z rodziną , między innymi karty czynności , plan pracy , okresowe sprawozdania , notatki z wizyt w środowisku i inne.

Dane dot. okresu wsparcia rodzin objętych pomocą asystenta rodziny w 2023r.

Liczba rodzin, które korzystały z pomocy asystenta do 3 miesięcy	3
Liczba rodzin, które korzystały z pomocy asystenta do 12 miesięcy	6
Liczba rodzin, które korzystały z pomocy asystenta powyżej 1 roku	11

W roku 2023 BOPS zatrudniał 2 asystentów rodzinnych na umowę o pracę, jeden z nich do IX 2023r. przebywał na urlopie macierzyńskim . Pod koniec X 2023r. wrócił do pracy po zaległym urlopie wypoczynkowym. Wydatki na wynagrodzenie asystentów w roku 2023 wyniosły łącznie 82 173,00 zł , z tego z budżetu gminy wyniosły 64 403,00 zł .

Działania asystenta ukierunkowane są przede wszystkim na utrzymaniu dzieci w ich naturalnym środowisku rodzinnym. Zdarzają się jednak sytuacje , w których niemożliwe jest zapewnienie dziecka w rodzinie właściwej opieki. W sytuacji gdy rodzice zostają trwale lub częściowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta zostaje im ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem pieczy zastępczej. Piecza ma charakter czasowy i sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej. W roku 2023 ogółem przebywało 14 dzieci w rodzinach zastępczych i 18 dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

Koszty ponoszone na dzieci umieszczane w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych w roku 2023

Rok	Liczba dzieci w placówkach	Kwota	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	Koszty	Koszty łącznie
2023	18	467 361,98 zł	14	85 562,47 zł	552 924,45 zł

Zgodnie z przepisami Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka ponosi odpowiednio wydatki:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach.

W roku 2023 umieszczonych zostało 4 dzieci z rodzin nie objętych wsparciem asystenta rodziny: 2 - w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, 2 - w rodzinach zastępczych.

Wydatki na pokrycie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wykonywanych w 2023r. wynosiły łącznie 552 924,45 zł.

Dla porównania lata wcześniejsze 2019 r. - 287 745,00 zł, 2020 r. - 340 014,00 zł, 2021 r. - 492 217,00 zł, 2022 r. - 535 513,60 zł. Należy zaznaczyć, że wysokość wydatków uzależniona jest od ilości dzieci przebywających w placówkach, okresem ich pobytu i corocznie ustalonym średnim miesięcznym kosztem na utrzymanie dziecka w placówce. W roku 2023 dzieci z terenu naszej gminy przebywały w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w Lubieniu Kujawskim - 3 dzieci i pozostałe w Placówkach w Brzeziu. Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówkach na terenie powiatu włocławskiego w roku 2023 wynosiło:

- w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych "Przystań" w Lubieniu Kujawskim 5323,17 zł,
- w Placówce "Ostoja" - 5129,48 zł.

Natomiast w Placówkach w Brzeziu "Jaś" - 5137,65 zł, w "Małgosi" 5653,86 zł.

Z rozpoznanych potrzeb środowiska lokalnego , w celu realizacji zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynika potrzeba objęcia rodzin wszechstronnym wsparciem, ponieważ są nadal rodziny, które tego wymagają. Z obserwacji i doświadczenia w pracy z rodzinami należy stwierdzić, że jest coraz więcej problemów z dziećmi i młodzieżą, niezaradnością rodziców. Praca z rodzinami jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodziny, chęci wprowadzenia zmian w swoim życiu i otwarcie się na otrzymane wsparcie.

Na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny na kolejny rok zaplanowane zostały środki finansowe , tj. wynagrodzenie asystenta, szkolenia i pokrycie kosztów pobytu dzieci w placówkach i rodzinach zastępczych.